

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA NRUL 36. :: TELEFON: 47—82. MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Și cetatea Grodno a fost cucerită de germani

Viena, 3 Septembrie nou. Știri sosite din Berlin anunță că germanii au cucerit cetatea Grodno. Trupele lor au intrat în cetate în sunetele imnului național german.

Golful de Riga în stăpânirea germană

Colonia, 3 Sept. — »Baseler Nachrichten« anunță din Stockholm: Golful de Riga se află acum în stăpânirea germană. Rușii au evacuat cu desăvârșire insula Dagoe.

Ard satele Basarabiei

Dela cartierul de presă, 3 Sept. — Spargerea frontului rusesc în Galiția de nord-est, în vecinătatea orașului Brodi — s'a produs atât de iute, în cât rușii au fost cu totul surprinși și zăpăciți, așa că n'au mai avut vreme să distrugă toate satele și orașele ce le evacuează acum în Galiția, așa cum și-au făcut planul. Iată de ce Brodi a rămas întreg — și se văd în acel oraș numai urmele unui regim căzăcesc. În schimb însă, în Basarabia stau multe localități în flăcări — asta vădește că rușii au intenția să părăsească pozițiile lor și de acolo.

O mare înșelătorie în Maramureș

— Cum își bat joc satrapii din comune de femeile celor plecați în război? —

Sighetul Marmației, 3 Septembrie. —

În timpul din urmă comitatul Maramureșului s'a făcut vestit prin înșelătoriile fără de număr ce se comit aproape prin toate satele mai mărișoare. Nu un singur om, ci întreaga antistie comună s'a pus să fure și să stoarcă din punga sărăcuță a femeilor celor plecați în război, cari primesc ajutor. În comuna Apșa mijlocie notarul Pavel Fejes, primarul Ioan Dan, primarul al doilea George Marina, apoi poștașul satului Bela Davidovici și păzitorul David Davidovici cu alți membri de »onoare« ai antistiei comunale au luat procente dela femeile îndreptățite să capete ajutor. Procurorul din Siget s'a văzut silit să facă în numele celor 123 de păgubiți un act de acuză contra onorabililor conducători ai comunei.

Sistemul lor de a înșela pe bietele femei era următorul: În cărticica de aju-

tor, direcțiunea financiară introducea suma, care trebuia să se dea femeilor. Aceste sume se plăteau în prezența a 2 martori cari iscăleau odată cu notarul drept dovadă, că femeia în chestiune a primit pe anumit timp cutare sumă. Suma din cartea de ajutor era totdeauna mai mare decât îi se plătea de fapt femeilor. — Când aceste protestau, notarul și martorii răspundeau, că suma ce se reține în cassă, este pentru acoperirea cheltuelilor cu distribuirea ajutoarelor. Cu aceste sume se »ajută« apoi reciproc notarul cu martorii. Populația neștiutoare de carte din acele părți au suferit aceasta numai pomenită hoție, până ce a aflat și procurorul din Siget, care a pus pe banca acuzațiilor întreaga antistie comună.

Este acesta un caz din multe altele ce se petrec în satele noastre. Numai că nu ori-unde se află procurorul, care la vreme potrivită să le denunțe.

Marele pelerinaj la mormântul poetului Vasile Alexandri

București, 3 Septembrie. — La pelerinajul care se va face mâine, Sâmbătă, la mormântul poetului V. Alexandri la Mircești, vor lua parte din București reprezentanții următoarelor instituții:

Academia Română, Societatea Istorică, Ateneul Român, Teatrul Național, Conservatorul de muzică și artă dramatică, Societatea scriitorilor dramatici, Asociația artiștilor dramatici din România, Societățile corale, Sindicatul ziaristilor, Asociația Presei, precum și diferite alte institu-

țiuni artistice și literare și foarte mulți admiratori ai nemuritorului cântăreț al neamului.

Pelerinii din București se vor scobori în gara Mircești, care vine imediat după Roman, iar de acolo se vor duce pe jos, până la mormântul poetului din Mircești.

DIN ROMÂNIA

Certurile între ziarele din România

Războiul acesta a deslănțuit și în România tot soiul de uri și de patimi. Ziarele cari simpatizează cu Ententa acuză pe celelalte că sînt vindute nemților, iar acele cari simpatizează cu puterile centrale atacă gazetele »rusofile« »francofile« ca vindute rușilor. Așa fiecare grup de ziare caută să rămâie stăpân pe opiniunea publică din România și de aceea se calomniază reciproc.

Campania cea mai strașnică s'a pornit în timpul din urmă contra ziarului »Universul«. Directorul acestui ziar a fost acuzat că a închiriat »Universul« guvernului german pentru a-și plasa articole favorabile lui.

Sgomotul făcut în jurul vînzării »Universului« a zdruncinat la mulți încrederea în imparțialitatea gazetei.

Dar iată că directorul »Universului« pune acum capăt calomniilor oferind d-lui general Crăiniceanu, membru al Acțiunii Naționale (care cere intervenția României în război) — direcția politică a ziarului pe tot timpul războiului.

Propunerea aceasta dovedește că ziarul popular nu și-a schimbat atitudinea ci a fost o tribună a părerilor libere.

Propunerea Directorului ziarului »Universul« a fost acceptată de generalul Gr. Crăiniceanu, care publică acum în fruntea ziarului »Universul« o scrisoare din care extragem următoarele:

»Ați făcut apel la mine, rugându-mă să primesc direcțiunea politică a »Universului«. Aceasta însemnează definirea și fixarea atitudinii ziarului în direcțiunea și politica sa.

Primesc dar propunerea ce mi-ați făcut-o, cu jertfa liniștei și a preocupărilor mele. Fie, ca aceasta dată să figureze cu onoare în coloanele presei noastre naționale. »Universul« rămâne dar ziarul poporului, ziarul voinței și sentimentului național.«

Prețul unui exemplar 6 fileri.

Sint sinceri francezii față de România?

În »Adevărul« din București (14 August st. v.) găsim un articol semnificativ al profesorului universitar, d. I. Tanoviceanu.

Vorbind despre Franța de azi, față de România de azi, d. Tanoviceanu spune cu multă înțelepciune câteva adevăruri usturătoare d-lui Clemenceau, care injură România fiindcă ea n'a intrat până acum în război alături de Rusia.

»D. Clemenceau nu e nici cuviincios;

»Nu este drept fiindcă orice țară și mai ales o țară mică, trebuie să fie circumspectă când este vorba de a intra în război, altfel pățește ce a pățit Franța în anul 1870.

Negreșit că o țară este datoare să lupte pentru civilizație, dar mai înainte de toate este datoare să se îngrijească de existență, fiindcă după cum zice proverbul latin: »prius esse, deinde esse talem«. România din nefericire, din cauza împrejurărilor neprielnice, este încă în faza luptei pentru existență; mai târziu va veni desigur timpul luptei pentru civilizație, acum însă nu se poate pretinde să pună carul înaintea boilor adică necesitatea de perfecțiune înaintea necesității de existență.

De altmintrelea mă întreb pentru ce d. Clemenceau nu cere să lupte pentru civilizație Olanda, Danemarca, Spania, Portugalia și Elveția, ci cere acest lucru numai României și statelor balcanice?

Oare numai disprețuiții orientali au datoria să se lupte pentru civilizație?»

»Dacă în Franța astăzi n'ar exista cenzura ziarelor, n'am zice nimic: o persoană ori cât de importantă ar fi ea, când nu e la guvern, nu are calitate de a vorbi în numele țării sale. Dar, din cauza cenzurei, cuvintele d-lui Clemenceau, parcă sînt aprobate de cercurile conducătoare franceze, și aceasta are altă însemnătate.«

Iar critica d-lui prof. Tanoviceanu se adresează și trecutului prin următoarea amintire, care e dureroasă pentru România:

»De aproape o jumătate de veac Franța neglijează România, dacă chiar nu ne lovește cu toată iubirea ce o avem pentru dînsa. Ca relațiuni de afaceri, dînsa ne-a hărăzit pe celebrul escroc Hallier, iar banii ni i-a împrumutat totdeauna pe calea piezișă a mijlocirei și cămătării germane.«

Un an dela moartea regelui Carol

În ziua de 27 Sept. v. se va oficia un parastas la mormântul Regelui Carol I. pentru împlinirea unui an dela moartea primului rege român.

M. S. Regina Elisabeta împreună cu Maj. Lor Regele Ferdinand și Regina Maria vor asista la acest parastas.

Aniversarea morții lui Vasile Alexandri

I. P. S. Konon Mitropolit Primat al României a hotărât ca mâine Sâmbătă 22

August st. v., când se împlinesc 25 de ani dela moartea celui mai mare poet al neamului, Vasile Alexandri, în toate bi-

sericile din țară să se officieze rugăciuni pentru pomenirea și odihna sufletescă a marelui dispărut.

MERSUL RĂZBOIULUI

A căzut linia exterioară de forturi a cetății Grodno

Recucerirea orașului Brody. — Aproape de Tarnopol. — Frontul rusesc la Nistru zdruncinat. — Succese la Bialystok. — Atacuri italiene respinse. — Germanii recuceresc pe frontul francez linia Lingekopf—Barrenkopf. — Frământările din Balcani. — La Dardanele

Faptul important vestit de comunicatul lui Höfer dela 2 Sept. este că partea de nord-est a Galiției, care cuprinde și importantul oraș Brody — a fost eliberat de ruși, iar armatele lui Böhm Ermoli, cari au ocupat acest ținut au urmărit pe ruși până dincolo de frontiera de răsărit a monarhiei. Și restul Galiției, partea de sud care cuprinde orașul Tarnopol e pe cale să fie evacuat complet de ruși căci în fața acțiunii armatei lui Pflanzner-Baltin, rușii se retrag mereu.

Un alt fapt important este că armata lui Hindenburg a reușit să ocupe tot frontul de vest de forturi ale cetății Grodno — așa că luarea cu asalt a întregii cetăți este chestie de o zi.

Dăm loc comunicatelor oficiale de aseară (2 Septembrie):

Urmărirea rușilor întreprinsă în regiunea triunghiului de cetăți din Volinia face frumoase progrese. Fortele noastre, dela Luck în sus au trecut râul Stir pe un front larg. Și în Galiția de răsărit dușmanul e din nou în retragere. Trupele generalului v. Böhm Ermoli au pătruns în orașul Brody și au înaintat azi la răsărit de acest oraș dincolo de granița monarhiei. Aripa de nord a armatei generalului v. Bothmer urmărește pe dușman pe drumurile ce duc dela Zborov spre Zamosce și Tarnopol. Dușmanul bătut se retrage spre Siret.

Armata generalului v. Pflanzner-Baltin în lupte crâncene a respins eri pe ruși peste înălțimile la răsărit de cursul de jos al râului Stripa. Prin aceasta a fost prăbușit și frontul rusesc la Nistru până la gura Siretului, silindu-l să se retragă.

Dincolo de pozițiile rusești la granița Basarabiei stau numeroase sate în flăcări. Trupele austro-ungare cari luptă la nord-est de Kobrin în unire cu trupele germane fugăresc pe ruși în regiunea mlăștinoasă pe cursul de sus al râului Iasiolga.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german anunță:

Pe linia ferată Wilna-Grodno, a fost luptă cu asalt localitatea Zrnokovale. La Merecz atacul nostru face progrese. Pe frontul de vest al cetății Grodno a căzut linia exterioară de forturi. Glotașii din Germania de nord au luat eri cu asalt fortul 4 situat la

nord de drumul Dombrosov-Grodno. Garnizoană de 500 ruși a fost prinsă.

Târziu seara a urmat cucerirea fortului 4 situat la nord-vest, de către trupe din Baden. A fost prinsă garnizoana de 150 ruși. Celelalte forturi ale frontului de vest au fost apoi evacuate de ruși. La răsărit de pădurea Bialistocului, au fost ocupate de noi, după o luptă, trecătorile peste râul Svislocz, dela Makarovce, la sud-est de Odelsk în sus. Intreaga pradă făcută eri de armata lui Hindenburg se ridică la 3070 prizonieri, un tun greu și 3 mitralieze. La Ossovec au mai fost desgropate din mlăștin 3 tunuri cari au fost ascunse de ruși.

Armata prințului Leopold al Bavariei și-a croit eri esirea prin marginea de nord-est al pădurei Bialovjeska. Printr'un atac prin surprindere ne-am făcut stăpâni în cursul nopții pe trecătorile peste râul Iasiolga în regiunea mlăștinoasă, la nord de Puzana. Am făcut aci 1000 prizonieri.

Armata generalului Makensen, în urmărea rușilor a trecut eri sectul Muchaviec pe întreg frontul.

În Galiția, urmărirea rușilor ne-a adus eri peste 1000 prizonieri și o mitralieze.

Șeful Statului major.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Slabe atacuri italiene respinse. —

Ce spun comunicatele italiene. —

Și pe ziua de 2 Septembrie, raportul oficios austro-ungar nu are nimic deosebit de înregistrat de pe frontul italian.

Situația pe câmpul de luptă italian nu s'a schimbat nici eri. Pe frontul tirolez stau sub focul artileriei dușmane forturile dela Tonale, platoul Lavarone-Folgaria, pe lângă forturile și punctele de sprijin Monte Mario și Monte Coston. În regiunea de graniță carintiană au fost respinse atacuri mai slabe italiene pe muntele Peralba și Badner Joch. Pe frontul ținutului de pe coastă durează luptele de artilerie în măsură mai moderată.

Lucrările tehnice ale dușmanului au fost împedcate cu efect.

Höfer, mareșal locot.

— Rapoartele oficiale italiene vorbesc încă de un succes al armatelor ita-

LA SUD

Înțelegerea sarbo-bulgară în chestia cedărilor de teritorii

Correspondentul din Atena al lui »Berliner Tageblatt« telegrafiază: Guvernul grecesc a comunicat celui sîrb că aprobă cedarea de teritoriu ce voiește să o facă Serbia Bulgariei, numai ținutul dela Doiran și Gevgheli din motive strategice nu trebuie să devină bulgar, tot odată trebuie să rămîie contactul direct între Serbia și Grecia prin Monastir.

— »Echo de Paris« află din Salonic — că Serbia după lungi tratative cu Grecia, va da Ententei peste cîteva zile un răspuns, care se pare că 'n principiu va fi favorabil Ententei.

TURCIA ȘI DUȘMANII EI

— Artileria turcă respinge pe cătătorii de mine. — Participarea Italiei la acțiunea Dardanelelor. —

Dela cartierul general turc se comunică că la Sedil Bahr, pe aripa stîngă, artileria dușmană a încercat zadarnic să distrugă tranșeele turcești, cheltuind o cantitate enormă de munițiuni. Dușmanul a încetat cu aruncarea bombelor, fiindcă din 4, două au căzut chiar în tranșeele anglo-franceze. La 30 August bateriile de coastă turcești a silit pe cătătorii de mine engleze cari se apropiiau de strîmtoare, să se retragă, au risipit alte vapoare cari s'au arătat la coastă Sedil Bahr.

— Se așteaptă anunțarea în mod oficial a participării Italiei la acțiunea la Dardanele, pentru care întreprindere, Italia ar avea pregătite 200 mii oameni.

Deputațiunea ungară la Viena

— Din vorbirea monarhului și a primului ministru ungar. — Festivitatea dela primăria din Viena. — Banchetul de Adio. — Toasturile. —

Ca o complectare la cele două rapoarte publicate în n-rul nostru de ieri, asupra omagiului adus monarhului de către deputațiunea ungară — mai dăm următoarele amănunte:

Din discursul prim ministrului ungar ținut în fața regelui, mai relevăm următoarele:

— »Sub impresia primejdiei ne-am apropiat și strîns cu toții sufleteste. Lupta de partide în sînul națiunii ungare a încetat. Deosebirele de confesiune, de clasă și naționalitate, au trecut pe planul al doilea. În întrecerea nobilă cu celelalte pături sociale, muncitorimea ungară își scoate partea sa de contribuție din pericolele războiului și 'n apărarea vitejească a patriei luptă cu acelaș devotament, umăr la umăr concetățenii noștri de naționalitate nemaghiară, aparținând diferitelor popoare.

Prin singele vărsat în comun pe cîmpul de luptă, ne-am regăsit și cu nația

suroră croată. Gloria comună și jertfe comune în lupte grele ne-au făcut din nou camarazi. Simțim că aparținem la o-laltă, și sîntem tovarăși de soartă în zile bune și rele.

Drumul nostru de omagiu, ne-a adus în Capitala celui-lalt stat al majestății Voastre. Războiul acesta ne-a dovedit că și aici ne aflăm între frați. Cu asigurarea că nu vom uita învățămintele acestor vremuri mari, și după perindarea lor, ridicăm ruga noastră către Dumnezeu pentru grația că i-a fost dat Maj. Voastre să vadă îndreptățirea victorioasă a operei Voastre în luptele acestor timpuri mari.

Din vorbirea Monarhului, mai desprindem următoarele puncte:

— Este una din cele mai mari bucurii ale vieții mele, că prin colaborarea bărbaților de stat ungari remarcabili — ne-a reușit de a asigura o bază durabilă a conlucrării între Coroană și națiune, precum și între statul ungar și celelalte regate și țări ale mele, înlăturând neînțelegerile cari veacuri de a rîndul tot s'au reînnoit. Mai mult ca ori cînd, mari încercări ale prezentului ne-au dat dovada că de opera aceasta a împăcării și înțelegerii e pătruns acum sufletul popoarelor mele, și 'n deosebi al popoarelor Coroanei mele ungare.

Monarhul îndreptându-se apoi către banul Croației i-a spus:

Vă mulțumesc că ați venit și mi-ați dat prilejul să-mi exprim mulțumirea pentru meritele remarcabile a croaților în vremurile acestea grele.

La ora 1 a avut loc o primire festivă la primărie a deputațiunei ungare.

Primarul Vienei, dr. Weisskirchner a spus: Ziua de azi neuitată, care a reunit aici la Viena pe unguri, croați și cetățenii germani ai Vienei, este cea mai bună cheazășie pentru puterea patriei.

A răspuns primarul Budapestei, spunînd că de ani de zile a luptat pentru o solidaritate reală între Viena și Budapesta, și a dat glas nădejdei că acordul de sînge pe cîmpul de război unește pentru totdeauna pe unguri cu austriaci, și că e dator să arăte că și 'n viața pacinică pot conlucra umăr la umăr, și nu numai în război.

După amiază la ora 3 a avut loc în marea sala a Casei de concert din Viena un banchet de adio, la care au luat parte miniștrii austriaci și unguri, primarii Vienei, Budapestei, consilieri comunali, notabilități de frunte din Austria și întreaga deputațiune. Au ținut toasturi cei doi miniștrii prezidenți, episcopul Glattfelder, din Kalocsa, banul Croației, — toți sărbătorind înfrățirea austriacă, croată-ungară.

În aceeași zi, cu trenuri speciale, deputațiunea ungară cu miniștrii s'au întors la Budapesta.

Ziarul nostru zilnic se află de vînzare la toate gările din ținuturile românești. Prețul 6 fileri.

Cereți-l dela vînzătorul de ziare, ori dela librăria sau tutungeria din edificiul gării.

liene la Valea di Strino. Acolo trupele austro-ungare ar fi încercat mari perderi lăsînd în mâinile italienilor cantități mari de munițiuni, precum și mitralieze și 16 lăzi cu bombe. Forturile austriace dela Siccarone și Pozzi Alt ar fi încercat stricăciuni grave, unele părți sunt chiar distruse. Tot raportul italian mai spune că austro-ungarii au încercat să atace cu forță vie pozițiunile italiene dela Seikofel (Valea di Sextan din Ponte Piano) la vest de Monte Croce — dar au fost respinși. Austriacii au continuat acțiunea lor de artilerie la Borgo, în Valea Sugano — pricinuind italienilor stricăciuni neînsemnate.

— Ziarele italiene răspîndesc știrea că la Roma s'au expus în piața publică 40 tunuri austro-ungare cu totul noi și 80 mitralieze cucerite de Italiani la plătoul Carst. — Aceasta știre e desmintită formal de cartierul de presă austro-ungar, cu observația că nici la Carst și nici pe alt front italienii n'au putut captura asemenea cantitate de tunuri.

LUPTLE DIN APUS

— Germanii recuceresc linia Lingenkopf—Barrenkopf. — Bombardarea orașului Luneville și a pozițiilor belgiene. — O schimbare în acțiunea submarinelor germane. —

Comunicatul german dela 2 Sept. anunță de pe frontul francez, că 'n munții Vosgi, la nord de Munster, un atac german la 31 August a dus la recucerirea tranșeelel perdate în luptele de la 18—23 August. Linia Eingekopf—Barrenkopf a ajuns iară în stăpînirea germanilor. Contra-atacuri au fost respinse. Au fost prinși 72 vînători alpini. — Un aeroplan francez a fost doborît de un aeroplan german la nord-vest de Verdun. Aeroplanul francez s'a prăbușit în flăcări.

— Germanii bombardează vehement orașul Luneville și împrejurimele provocînd mari perderi în șirurile armatei și populației franceze.

— Ziarul belgian »Standard« singura gazetă belgiană care mai apare în ținutul Belgiei neocupat de Germani, anunță că germanii bombardează cu o vehementă extraordinară pozițiile belgiene. La Dixmude se dau lupte cu granate.

— Germanii ca să dea o satisfacție Americii, a hotărît să modifice metoda de luptă a submarinelor germane. Ambasadorul german la Washington a comunicat guvernului Statelor Unite, că s'a dat instrucțiuni submarinelor germane, că vapoarele de pasageri sosite din America nu vor putea fi scufundate înainte de a se da un avertisment, și de a se fi pus în siguranță călătorii necombatantî (civili). Se cere însă ca și aceste vapoare să nu încerce să fugă sau să opui rezistență, în acest caz vor fi expuse distrugerii. Se crede că 'n chipul acesta conflictul germano-american produs de scufundarea unor vapoare sosite din America, va fi aplanat.

Știrile zilei

Schimb de note diplomatice

între

„Gazeta Transilvaniei“ și „Revista Economică“

Moto: Cine a făcut speculație frauduloasă cu cereale aduse din România?

Un schimb de note diplomatice
Între Brașov—Sibiu cetate
Ca între antantă și Balcani,
Se dă, dar vorba e de — bani.
Mai știe sfântul Sărindar
De ce fel de gheșeft murdar,
Nu de-o politică înaltă
Cu care am căzut în baltă...
Cum, cam de obște e la noi
Că la început în treburi mari
Ne aruncăm și apoi măgari
Fiind, ajungemi în noroi...
Noroiul însă-i tot al nost,
Și asta-i lucrul cel mai prost,
Căci dacă ne-am fi înglodat
Și noi cu vre-un mare stat
Era ceva mai lucru mare,
Dar nu blamaj de-o — liferare.

Fostul primate Vaszary a murit

O telegramă sosită din Balatonfüred anunță, că fostul primate al Ungariei, cardinalul Claudiu Vaszary a murit azi la ora 1 după amiază.

Apelul rectorului Universității din Budapesta,

publicat aseară, către studenți, are în vedere trista soartă a studenților răniți întorși de pe câmpul de luptă. Pentru a ușura viața lor, suferința lor și a face cu puțință ca să-și continue studiile, rectorul universității, Zsolt Beöthy roagă pe studenți să contribuie la crearea unui fond pentru victimele războiului din lagărul studențimei. La înscrierile lor, la chestura studenții pot subscrie pentru acest fond ori-ce sumă voiesc.

Holera la Lemberg

Dela cartierul de presă se comunică oficios, că în luna Iulie erau câte 30 de cazuri de holera la Lemberg, de atunci prin măsurile viguroase luate, flagelul acesta e în stingere, și acum se mai semnaleză câte un caz, două pe zi.

In Germania se pedepsește jaful negustorilor

Din Frankfurt (Germania) se anunță, că negustorul Max Bensinger, a fost condamnat de tribunalul de acolo la 10.000 mărci, cea mai mare amendă în bani, fiind-că a depășit prețurile maximale ale făinei, cerând dela oameni un preț mai mare pentru făină, decât a fost stabilit de stat. Tribunalul de aceia a aplicat cea mai grea pedeapsă acestui negustor, fiind-că firma lui se ocupa numai cu furnizarea de uleiuri pentru administrația militară, așa, că comerțul de făină nici nu era de resortul lui.

Aviatorul francez Pegoud impușcat

Nouă amănunte sosite din Paris, anunță că marele aviator francez a murit într-o luptă eroică ce a avut Marți după amiază cu în aeroplan german la Petit Croix. Pegoud cu aeroplanul său a atacat pe un aviator german. Pegoud a fost nimerit de un glonț și a murit pe

loc. Aeroplanul lui s'a prăbușit în linia franceză.

Disperata fugă a populației rusești

Din Copenhaga se anunță: Fuga populației rusești din provinciile apusene ale Rusiei ar luat dimensiuni de necrezut. În mase uriașe, refugiații pornesc în interiorul Rusiei și către Petersburg și Moscova. Până acum peste patru milioane locuitori din Polonia, Kurlanda, Wolynia, Lituania s'au refugiat în interiorul Rusiei. Autoritățile rusești și-au pierdut capăt în fața acestei invaziuni a unei multimi fără adăpost și fără mijloace de trai. Deși Sfântul sinod a dispus ca toate bisericile să adăpostească acești refugiați, rămân totuși încă zeci de mii de oameni pe drumuri.

Vice-președintele Camerei bulgare felicita pe împăratul german

Sofia, 3 Septembrie. — Dr. Momcsilov, vice-președintele Camerei bulgare, după căderea cetății Brest-Litovsk a adresat o scrisoare de felicitare împăratului Germaniei în care și-a dat glas speranței, că Bulgaria se va încredința de iubirea de dreptate a împăratului. La această telegramă Dr. Momcsilov a primit un călduros răspuns trimis de împăratul Wilhelm prin consulul german în Sofia.

Țăranul din România ajutând pe frații săi din Ardeal și Ungaria

— Din culisele exportului de porumb din România în Austro-Ungaria. — Țăranii din țară vindeau ieftin, iar boierii vindeau scump. — Porumbul intrat în Ardeal din România, era numai porumbul țăranilor și nu al domnilor —

În »Dimineața« din București (dela 18 Aug. st. v.) găsim un articol »Ajutorarea ardelenilor« semnat de d. V. Comșa, în care autorul, care cunoaște culisele exportului de porumb din România în Ardeal și Bucovina, — face câteva destăinuri, de interes și pentru publicul nostru cititor — din cari reproducem următoarele:

Incepând dela Crăciun Birourile Casei centrale a Băncilor populare, devin un furnicar, unde dis de dimineață până seara târziu se perindează urmașii arcașilor lui Ștefan cel Mare și oacheșii ardeleni. Pentru înfăptuirea comenzilor ei înființează o nouă secție: Biroul porumbului. Se începe exportul. Se ivesc nenumărate încurcături, cari îngreuiază expediția, precum lipsa de vagoane, relații internaționale încordate și multe altele, din cari totuși relevăm protestul boierilor în contra acordării de vagoane pentru Băncile populare, care protest denotă în deajuns dragostea ce o au pentru ardeleni, »stăpâni« României. Cu toate acestea s'au expediat în Ardeal și Bucovina peste 700 vagoane porumb.

Prețul unui vagon s'a fixat la 1500 l. Am vărsat la casieria băncilor populare în prețul porumbului aproape un milion și jumătate lei. Am plătit în taxe de export vre-o 400.000 lei în aur și vre-o 100.000 lei spese de transport la c. f. r. adică însingerații Ardeal și Bucovina, în acest an de mizerie a plătit în Ro-

mânia pentru o sfărământură din hrană sa trebuincioasă două milioane lei.

Această sumă în mare parte a intrat în punga țăranilor acoperindu-și nevoile în aceste zile de criză.

Față de aceasta însă nu e mai puțin mică jertfa ce a adus-o țăranul din regat pentru frații săi ardeleni și bucovineni din sudoarea feții sale și munca singeroasă a palmelor sale bătucite de coarnele plugului și a coasei.

Căci e bine să se știe, că toate cele peste 700 vagoane de porumb au plecat din modestul pădul al țăranilor (prin obștii) și nici un bob din cele 130.000 vagoane ale boierilor.

Nu, căci boierul a vândut vagonul cu 3500—4000 lei, iar bietul țăran — acest animal de jug al ciocoilor — și-a împărțit sărăcia cu fratele său acum mai nenorocit de cât el, încasând modesta sumă de lei 1800 de vagon.

În toată România nu s'a aflat un singur proprietar, care să fi oferit pentru nenorocirii ardeleni, un singur sac de porumb. Așa că fratele ardelenilor nu e ciocoii din orașe, ci țăranul.

Și dacă vom îmbrăca în cifre seci jertfa adusă de țăranii din sărăcia lor, — socotind la vagon numai lei 1500 diferența între prețul primit de ei și prețul obținut de boieri — vom obține suma de lei 1.200.000, adică țăranul român a jertfit din puținul său avut un milion 200 mii lei pentru frații săi din Ardeal și Bucovina și continuă a jertfi.

Iubit țăran român! Cu ce îți-am putea fi recunoscători, cu ce îți-am putea plăti jertfa mare ce ai adus pentru noi din însuși sângele tău? Căci noi acum sîntem bătuți de nenoroc și sîntem săraci.

Dar sîntem români și avem o vorbă din bătrâni: »ținem minte.«

Pană atunci Dumnezeu să vă răsplătească înzecit, darul oferit!

Pentru frații soldați cari ne trimit poezii

În mulțimea de scrisori și cărți poștale ce ne aduce zilnic poșta, nu este mic nici numărul scrisorilor cu poezii din războiu, poezii de dor, de patimă, și alte multe poezii scrise de frații noștri soldați. Ei toți cer însă, ca poezia lor să fie publicată în n-rul viitor, și fiind că dorința aceasta n'o putem împlini, reclamările vin cu duimul.

Să știe frații soldați, că în urma numărului mare de poezii ce ne trimit ni este imposibil ca să le revădăm și corectăm, căci cele mai multe sunt foarte lungi, scrise prost, multe din ele nu în formă de poezii, și pe deasupra cu creionul. Cei mai mulți poezi soldați se iau după o altă poezie publicată deja. Aceste toate vor ajunge la coș. Să fie toți pe pace, că cele bune vom publica scurte și cioplite.

Atragem atențiunea soldaților, ca în viitor să trimită poezii mai scurte, originale și nu imitate, legibil scrise, și atunci vor vedea mai ușor litera tiparului.

Editor și redactorul responsabil: D. Birăuțiu
Tipografia »Poporul Român«, VII, Ușta-urca 53.